

Előterjesztés
a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével
megvalósuló CHERRY nemzetközi projekt keretében
megfogalmazott javaslatokról

A CHERRY – A kultúra, mint az európai helyreállítás első számú szövetségese (*Making Culture the N°1 ally of European Recovery*) elnevezésű projekt az Interreg Europe Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg. A projekt 2023 márciusában indult és 2026 februárjában ér véget, melyet 1 év utókövetés kísér majd.

A projekt megvalósításban 8 ország területéről 9 partnerszervezet vesz részt. A projekt hazai partnere a Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség. A partneri körhöz a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség, mint társult partner csatlakozott, mivel a projekt hazánkban a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának nemzetközi jó példakkal, ismeretekkel való végrehajtását hivatott elősegíteni szakpolitikai javaslatok meghatározásával.

A projekt a kulturális és kreatív iparágak (KKI) helyreállítását támogatja a COVID-19 járvány után, valamint segíti, hogy a digitális technológiák és szolgáltatások használata lehetőséget teremtsen az ágazat további fejlesztésére. A projekt különös figyelmet fordít a városi átalakulásra, a vállalkozói készségek fejlesztésére, valamint a természeti és kulturális örökség értékeinek hasznosítására.

A projekt átfogó célja, hogy a projekt megvalósítása során megismert jó gyakorlatok révén fejlesztési javaslatok kerüljenek megfogalmazásra az érintett térségfejlesztési dokumentumok vonatkozásában a kreatív és kulturális szektor helyreállítása, fejlesztése érdekében.

Javaslatok a Balaton Kiemelt Térség programdokumentumainak felülvizsgálatához:

A Balaton Kiemelt Térség fejlesztését meghatározó dokumentumok – a Konceptió (2030-ig), a Stratégiai Program (2021–2027) és az Operatív Program (2021–2027) – egymásra épülve, egymást kiegészítve adják meg a térség jövőképét, középtávú célrendszerét és konkrét intézkedéseit. A három dokumentum együtt alkot olyan keretrendszert, amely biztosítja, hogy a térség fejlesztése hosszú távon fenntartható és összehangolt legyen.

A kreatív iparág fejlesztése bár mindhárom dokumentumban megjelenik a gazdaságfejlesztés (4. prioritás) keretén belül a „4.2. Kézműves és kreatív ipar fejlesztése” kapcsán, illetve megemlítsre kerül a „4.3. Vállalkozások fejlesztése” részeként. A projekt keretében megismert jó gyakorlatok alapján azonban javasolt a 4.2 pont kiegészítése egy új hangsúllyal: a kulturális és kreatív iparági (CCI) szereplők közötti hálózatok, közös projektek és együttműködési ökoszisztémák létrehozásának támogatásával.

A javasolt szöveges kiegészítés:

„A kulturális és kreatív iparági szereplők közötti együttműködések és közös fejlesztések ösztönzése a régióban, beleértve a hálózatépítést, közös projektgenerálást, tudásmegosztást és az együttműködő kulturális ökoszisztémák kialakítását.”

Ez a kiegészítés lehetőséget teremt olyan pályázati, fejlesztéspolitikai és szakmai kezdeményezések támogatására, amelyek túlmutatnak az egyéni fejlesztéseken, és hosszú távon megerősítik a térségi kulturális és kreatív szektor együttműködési képességeit.

A CHERRY projekt keretében megvalósult hazai és nemzetközi aktivitások alapján világosan kirajzolódott: a Balaton térség kulturális és kreatív szereplői elszigetelten, alacsony kapcsolati tőkével és kevés együttműködési gyakorlattal működnek. Bár a régióban számos értékes művészeti, kulturális és kreatív kezdeményezés létezik, ezek közötti kapcsolat gyenge vagy nem létezik, és hiányoznak a rendszeres tudásmegosztás és közös fejlesztés platformjai.

A nemzetközi jó gyakorlatok, mint a Patrasban látott digitális városfejlesztési együttműködések, vagy a Marseille-ben tapasztalt többfunkciós kulturális terek működtetése, azt mutatják, hogy a közös gondolkodás és projektalapú hálózatépítés nemcsak szakmai fejlődést hoz, hanem gazdasági és társadalmi rezilienciát is eredményez. Ezen modellek sikerének kulcsa az, hogy a szereplők közösen vesznek részt képzéseken, tartalomfejlesztésben, marketingstratégiák kialakításában, és hosszú távú partnerségeket építenek.

A Balaton régióban jelenleg hiányzik az ehhez szükséges intézményi háttér, ösztönző rendszer és célzott szakpolitikai figyelem. A javasolt módosítás nem új fejlesztéspolitikai irányt nyitna, hanem a már létező 4.2. célkitűzést mélyítené el az együttműködés minőségi aspektusaira helyezve a hangsúlyt.

Megvalósítási javaslat

A javaslat érvényesítéséhez az alábbi beavatkozási lehetőségeket javasoljuk:

1. Hálózatépítő és közös projektindító pályázatok kiírása, kifejezetten több szereplő – CCI vállalkozások, önkormányzatok, kulturális szervezetek – közötti együttműködésre. A támogatás célja közös tartalomfejlesztés, márkáépítés, digitális platformfejlesztés, közösségi szolgáltatások kialakítása lehet. Olyan pályázati konstrukciók kidolgozása javasolt, amelyekben minimum két-három különböző típusú szereplő – például egy kreatív vállalkozás, egy helyi önkormányzat és egy kulturális intézmény – közösen vesz részt. A támogatható tevékenységek közé tartozhat közös tartalomfejlesztés (pl. régiós kulturális programok digitális népszerűsítése), közös márkáépítés (pl. helyi kreatív termékek közös arculattal való ellátása), valamint digitális platformfejlesztés vagy közösségi szolgáltatások kialakítása. Ezek a pályázatok nemcsak új projekteket generálnának, hanem hosszú távú együttműködési készségeket is erősítenének a térségben.
2. Regionális szintű tudásmegosztó események, műhelyek és hackathonok támogatása, ahol a résztvevők megismerhetik egymás munkáját és projektötleteket fejleszthetnek. Rendszeres térségi események (pl. tematikus workshopok, inspirációs napok, közös ötletelési alkalmak) szervezésére van szükség, amelyek lehetőséget biztosítanak a különböző CCI szereplők közötti találkozásra, tapasztalatcserére és közös projektötletek kidolgozására. Különösen hasznosak lehetnek az ún. „alkotói hackathonok”, ahol multidiszciplináris csapatok dolgoznak ki új megoldásokat helyi kulturális kihívásokra, digitális eszközök bevonásával.
3. Digitális platform létrehozása, amely összeköti a térség kulturális és kreatív szereplőit, elősegítve a kapcsolatépítést, közös tartalomgyártást, események egyeztetését és szolgáltatások integrálását. A hálózatépítés egyik alapeszköze lehet egy nyílt hozzáférésű, interaktív online platform, amely lehetőséget biztosít a térség kulturális és kreatív szereplőinek bemutatkozására, egymás projektjeinek nyomon követésére, partnerségek kezdeményezésére, események és szolgáltatások egyeztetésére. A platform működtetését érdemes egy független regionális szervezethez kötni, amely folyamatosan frissíti, moderálja és elemzi az ott zajló aktivitásokat.

4. Mentorálási és akcelerációs program indítása, amely a létrejövő hálózatokat szakmailag támogatja (projektmenedzsment, pénzügyi tervezés, digitális eszközhasználat). Szükséges egy olyan támogató program kialakítása, amely kifejezetten a létrejövő partnerségek erősítésére fókuszál. A mentorprogram célja, hogy személyre szabott támogatást nyújtson a közös projektek üzleti és szakmai tervezéséhez. Az akceleráció során a résztvevők olyan kompetenciákhoz jutnak (pl. projektmenedzsment, digitális eszközhasználat, forrástervezés), amelyek segítik a hosszú távú fenntarthatóságot és a további fejlődést.
5. Önkormányzati és intézményi ösztönzők kialakítása (pl. kedvezményes térhasználat, együttműködési pontok), amelyek előmozdítják a helyi szereplők partnerségeit. A helyi önkormányzatok és közintézmények szerepe kulcsfontosságú az együttműködések elősegítésében. Célszerű olyan ösztönző eszközöket bevezetni, mint például a kulturális szereplők számára biztosított kedvezményes térhasználat, közös projektekben való részvétel elismerése a helyi támogatási rendszerekben, vagy az együttműködésekre nyitott „kreatív zónák” kialakítása a városokban, falvakban.

Javasolt indikátorok és monitoring

A kreatív és kulturális iparág monitoringja érdekében az alábbi indikátorok figyelembe vétele javasolt:

- Kvantitatív indikátorok
 - Létrejött új CCI-együttműködések száma (projekt, klaszter, hálózat)
 - Résztvevők száma képzéseken, workshopokon
- Kvalitatív indikátorok
 - Projektfenntarthatósági index: hány projekt folytatódik önállóan a támogatás után
- Monitoring eszközök
 - Éves kérdőíves felmérés a térségi CCI szereplők körében
 - Rendszeres stakeholder workshopok és visszacsatoló fórumok
 - Online nyomkövetési dashboard létrehozása, amely vizualizálja a projektek és kapcsolatok alakulását

Javaslat egy jövőbeni projekt indítására (CCI-szektor feltárása)

A Balaton régió erős turisztikai és kulturális hagyományokkal rendelkezik, de a kreatív és kulturális szektor gazdasági és társadalmi szerepe eddig kevésbé került fókuszba. Ugyanakkor más európai térségekben számos jó példa mutatja, hogyan válhat ez a szektor a regionális fejlődés motorjává.

Fő cél

A Balaton régióból kiindulva nemzetközi együttműködés kialakítása a kulturális és kreatív iparágak részletes elemzésére, fejlesztési lehetőségeinek feltárására és szakpolitikai ajánlások kidolgozására.

Konkrét célok

- Az egyes régiók, köztük a Balaton régió kreatív és kulturális szektorának feltérképezése.
- Nemzetközi partnerekkel közös tapasztalatcsere és jó gyakorlatok adaptálása.
- Regionális és európai szintű szakpolitikai javaslatok kidolgozása.
- Nemzetközi hálózatépítés és hosszú távú együttműködések előkészítése.

Tevékenységek

- Helyzetelemzés az egyes régiókban.
- Tanulmányutak és tematikus workshopok európai partnerrégiókban.
- Közös kiadvány és ajánlások készítése.
- Nyilvános események, kreatív bemutatók, kommunikációs kampány.

Elvárt eredmények

- A régió kreatív és kulturális szektorának részletes térképe.
- Nemzetközi tudás- és tapasztalatcsere.
- Konkrét fejlesztési javaslatok a kulturális és kreatív iparágak megerősítésére.
- A régió nemzetközi láthatóságának növelése.

A fejlesztési dokumentum javasolt kiegészítése stratégiai előrelépés lehet a Balaton térség kulturális gazdasága számára: nemcsak a meglévő értékek védelmét és fejlesztését szolgálja, hanem új típusú együttműködési kultúra alapjait is megteremtheti. A kreatív szektor sokszínűsége, rugalmassága és innovációs potenciálja akkor kamatoztatható igazán, ha a szereplők képesek egymásra találni, közösen gondolkodni, és közösen építkezni.

Siófok, 2025. szeptember 11.

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

..../2025 (09.19.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló CHERRY nemzetközi projektek keretében megfogalmazott javaslatokról szóló tájékoztatót megtárgyalta az alábbi határozatot hozza:

A Tanács támogatja a CHERRY projekt keretében megfogalmazott javaslatokat, és kinyilvánítja szándékát, hogy a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának esedékes felülvizsgálata során – a lehetőségek és szakmai indokoltság figyelembevételével – azok beépítésre kerüljenek a tervdokumentációba.

Felelős: Dr. Molnár Gábor munkaszervezet vezető

Határidő: értelem szerint